

DRUGA NEDJELJA DOŠAŠĆA C

Uvod

Ova crkvena godina, Godina C, obilježena je Lukinim evanđeljima. Luka opisuje Isusa onako kako ga je on doživio, istražujući dostupne pisane izvore i svjedoke. Tko je Isus za evanđelista Luku? Za Luku je Isus u prvom redu *Gospodin – Kyrios* koji ljude zanosi plemenitošću, ljepotom, milinom, otmjenošću poruke i sjajem nastupa kroz koji probija njegova božanstvenost. On Krista osobito voli prikazati kao prijatelja siromaha: socijalno ugroženih, bolesnih i nemoćnih, povrijeđenih i slabih, milosrdnog i obzirnog prema grešnicima i ... U njemu, čovjeku, utjelovljena je Božja duša, ideal ljudskog savršenstva – ljepota i dobrotu. Već je Dante istakao da je Luka pisac Kristove dobrote. Mnogi ljudi toga vremena ušli su u njegov život, a napose sudjelovali u njegovoj mucu i smrti. Isus je došao u našu povijest i nakon toga Isusova ulaska u ljudsku povijest više se ni jedan čovjek prema njemu, prema Isusu, ne može postaviti ravnodušno. Osobito ako do čovjeka dopre „bлагovijest“, Riječ Božja. Tada on postaje i sam *nositelj* te Riječi, *mali glas*, a za Isusa veliki čovjek. Evo Došašća, evo dolaska Riječi Božje. Došla je nova povijest. Otkako je Krist došao, nismo više sami; njegovo se djelo ima neprestano ispunjavati i ostvarivati na zemlji do kraja svijeta. O tome nam govori današnja 2. nedjelja došašća. Zbog toga mi danas pripravljamo put Gospodinu koji uvijek dolazi i pomaže ljudima da postanu bolji, da se ostavljaju zloće i sebičnosti, te se neprestano krste njegovim Duhom ljubavi. Odatle i radost koja odzvanja u vrijeme Došašća: Gospodin je došao, on je među nama. Zato, njegovom Riječju i njegovim Duhom možemo osmišljavati svoje živote i cijelu ljudsku povijest. Ovo je velika čast, za nas kršćane. Cilj je dakle, Isus, cilj je susret s Isusom, cilj je doživljaj njegove prisutnosti u nama.

Najava

U Isusu iz Nazareta Bog se uistinu očituje kao osobni Bog. Bog za svakog pojedinca, sa svim njegovim željama i nadanjima. Božji dolazak u utjelovljenju ispravno usmjerava i naše *nade* u pogledu njegova slavnog pojavka u *slavi*. I u slavi Bog će se očitovati, ne drugačije, nego upravo kao Bog Isusa Krista. Samo takav Bog može zadovoljiti naša nadanja i unijeti smiraj u naš život. Može ga osmisliti i obogatiti vedrinom i radošću življenja. Primimo ga!

Tumačenje čitanja

Prvo čitanje (Bar 5, 1-9)

Čitanje Knjige proroka Baruha

U religioznom razvoju Izraela proroci su imali vrlo značajnu ulogu. Vodili su svoj narod putem pravog i istinskog jahvizma. Ali pored toga bili su i glavni nositelji napretka Objave. No njihov se glavni doprinos odnosi na tri značajke starozavjetne religije: *jednoboštvo*, *ćudoređe* i *iščekivanje Spasitelja*. Dakle, Izrael je poznavao samo Jahvu, *jednoga Boga* koji bijaše najmoćniji od svih Bogova (monoteizam). Izrael također traži i isključivo štovanje Boga, Jahve – isključivo bogoštovlje. Zatim, *ćudoređe*. Kanonski se praoci stalno na to vraćaju: grijeh čovjeka dijeli od Boga (Iz 59,2). Grijeh je uistinu uvreda Boga: koji je *pravda* (Amos), koji je *ljubav* (Hošea), koji je *svetost* (Izaija). *Iščekivanje Spasitelja*: Kazna nije Bogu zadnja riječ, on ne želi potpuno uništiti svoj narod. Bog želi, unatoč svim nevjerstvima naroda, da se sva njegova obećanja ostvare. On će poštedjeti „Ostatak“ (Iz 4,3+). Uvijek u narodu ostaje onaj „sveti dio“ koji se vraća, ostaje Božji. Narod Božji nalazi se u babilonskom progonstvu, nakon razaranja Jeruzalema 587. pr. Kr. Očekuju povratak, očekuju Spasitelja. Baruh je bio osobni tajnik proroka Jeremije - Jeremijin pisar. Pisao je i često čitao Jeremijine tekstove. Knjiga Baruhova jedna je od deuterokanonskih knjiga koje nema u hebrejskoj

Bibliji. Baruhova knjiga sastoji se od uvoda i tri glavna dijela. Četvrti dio je Pismo proroka Jeremije koje je uvršteno u njegovu knjigu. Sama knjiga gledano u cjelini ima tri različita značenja: liturgijsko koje se oslanja na molitvu pokajanja i nadu (1,15-3,8); teološko koje upućuje na mudrost (3,9-4,4) i proročko koje upućuje na eshatološku budućnost (4,5-5,9). Jeremijino pismo govori o opasnosti idolopoklonstva, koje je Izraelu donijelo progonstvo (6,1-7,2). Današnje **1. čitanje**, iz Knjige proroka Baruha, spada u odlomak „Plać i nada Jeruzalema.“ Baruh tješi svoj narod riječima: „*Skini Jeruzaleme, haljinu tugovanja i nesreće, odjeni se zauvijek ljepotom slave Božje, ogrni se plaštem Božje pravednosti...*“ Prorok poziva narod da se obuče u svečano ruho radosti. Baruh tješi svoj narod u vrijeme sužanjstva. Govori narodu zašto su u patnji. Njihovi grijesi i zlo bili su glavni uzrok nesreće, a ne Bog koji ih je stalno upozoravao na zlo, preko proroka. Zato je važno priznanje grijeha i ispovijed: „*Pravedan je Gospodin, Bog naš!*“ Autor je siguran da će Bog pokazati svoju milost. Zavladat će među ljudima pravednost koja je temelj mira. Zato on poziva više puta na prestanak tugovanja. Razlog *radosti i nade* sastoji se u tome, jer Bog skuplja svoj narod: „*Pogledaj! Djeca se tvoja sabiru od istoka do zapada, na zapovijed Svetoga, radujući se što ih se spomenuo Bog.*“ Otišli su plačuci, a sada ih Bog vraća u slavi, „*kao djecu kraljevsku.*“ Narod je napustio vrelu mudrosti (3,12) koja je opisana kao „*Božji put*“ (3,13). Sada se vraćaju na taj put. Bog će „*poravnati put (zemlju) da Izrael čvrsto kroči u sjaju slave Božje.*“ Bog dakle, vraća svoj narod „*u radosti, svjetlom svoje slave prateći ga milosrđem svojim i pravednošću.*“ I nas je Bog, nakon progonstva, doveo natrag u svoje domove. Patnja i molitva i potpuno okretanje k Bogu, vode izgubljeni narod u svoj dom, na svoje ognjište.

Psalam (Ps 126, 1-6)

Psalam 126 je „Pjesma povratnika,“ hodočasnička pjesma. Progonstvo i sužanjstvo, velika je tuga Izraelskog naroda, a i svakog drugog progonjenog naroda. (I naša ratna progonstva bila su velika bol, nepravda i tuga). Svaki se prognanik pita: „Zašto se meni to dogodilo? Što sam Bogu zgriješio, zgriješila?“ Proroci kažu da je Izraelski narod svojim odvajanjem od Boga, skrivio svoja progonstva. Zar to nije pouka i za sve nas? Bog vraća: „*Obraćeni dio svoga naroda. Kad Gospodin vraćаше sužnjeve sionske, bilo nam je ko da snivamo.*“ Povratak na svoja ognjišta je radost i neizmjerena sreća. Prognanici, oni jeruzalemski, a i mi sadašnji govorimo: „*Silna nam djela učini Gospodin, opet smo radosni.*“ Bez Gospodina, bez našeg obraćenja, bez naše *vjere i nade* u Gospodina, nema ni povratka iz progonstva. „*Vrati Gospodine, sužnjeve naše ko potoke negepske!*“ Negep je južni dio Palestine. Za sušnog doba, svi mu potoci presahnu, a kada nadođu kiše, opet se pojave – zažive. Sva se ljudska nastojanja oko dobra uspoređuju sa sjetvom, a Božji adventi (dolasci) sa žetvom. Sijati možemo dobro sjeme, ali nažalost i zlo. „*Oni koji siju u suzama (u dobru, u tuzi i boli) žanju u pjesmi.*“ Advent Božji je naša *nada* u onu pjesmu koju ćemo zapjevati na svršetku svojih dana, pred *vječnim adventom*. Zato sijmo dobro sjeme naše duše!

Drugo čitanje (Fil 1, 4- 6. 8-11)

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Filipljanima

Zajednica u Filipima bila je miljenica apostola Pavla, apostola naroda. To je prva kršćanska zajednica na europskom tlu. Djela apostolska (Dj 16,9+), svjedoče da je Pavao izravno po nadahnuću Duha Svetoga bio pozvan u Makedoniju, gdje se nalazi i grad Filipi. (Tu je 42. pr. Kr. Antonije pobijedio Bruta i Kasija). Zajednica u Filipima utemeljena je za vrijeme Pavlova 2. misijskog putovanja. Pavao, Sila i Timotej, njegovi pratioci i suradnici uspjeli su u kratkom vremenu uspostaviti zajednicu. Nažalost, glasnici Evanđelja brzo su protjerani iz Filipa. Bez obzira na kratku pouku, kršćanska zajednica u Filipima isticala se vjernošću i ustrajnošću. Pismo je pisano najvjerojatnije iz nekog zatočeništva u Efezu. Za apostola Pavla kršćani su njegova „*radost*“ i „*vijenac*“, tj. „*pobjeda*“ (Fil 4,1). Toj njegovoj radosti i pobjedi pridonijeli

su i sami Filipljani sa svojim prihvaćanjem Kristove vjere i naviještanja evanđelja vlastitim životom, te trpljenje za Krista (1, 29-30). Pavao se bori s nedaćama zatočeništva, ali u ljubavi i prijateljstvu piše im prisno pismo. U pismu Pavao ih moli da ostanu vjerni Kristovu evanđelju i kaže im: „*Za vas s radošću molim zbog vašeg udjela u evanđelju od onoga prvog dana sve do sada*“... On za njih moli u zatvoru i radosno piše: „*Onaj koji otpoče u vama dobro djelo, dovršit će ga do Dana Krista Isusa.*“ **Današnje 2. čitanje.** Pavao je siguran u vjeru filipske zajednice te da će ona ostati trajna sve do „Dana Kristova“ – do ponovnog Kristova dolaska među njih. Dakle, apostol je ispunjen nadom i sigurnošću da je djelo evanđelja u Filipima pod snažnom Božjom zaštitom. On moli Boga da kršćani do „Dana Kristova“ budu pozvani na rast u ljubavi, da tako ljubeći *jedni druge*, još dublje spoznaju Boga i tako spremni i čisti dočekaju „Dan Kristov.“ Tako će biti „*puni ploda pravednosti po Isusu Kristu – na slavu i hvalu Božju.*“ A na „*radosť*“ i pobjedni „*vijenac*“ – apostola Pavla.

Evandjelje (Lk 3, 1-6)

Čitanje svetog Evandjelja po Luki

Petnaeste godine vladanja cara Tiberija, dok je upravitelj Judeje bio Poncije Pilat, tetarh Galileje Herod, a njegov brat Filip tetarh Itureje i zemlje trahonitidske, i Lizanije tetarh Abilene, za velikog svećenika Ane i Kajfe, dođe riječ Božja Ivanu, sinu Zaharijinu, u pustinji. On obiđe svu okolicu jordansku propovijedajući obraćeničko krštenje na otpuštenje grijeha kao što je pisano u Knjizi besjeda Izaije proroka: „*Glas viče u pustinji: 'Pripravite put Gospodinu, poravnite mu staze! Svaka dolina neka se ispuni, svaka gora i brežuljak neka se slegne! Što je krivudavo, neka se izravna, a hrapavi putovi neka se izglate! I svako će tijelo vidjeti spasenje Božje.'*“

U današnjoj 2. nedjelji došašća evanđelist Luka smješta Ivana Krstitelja u njegov povijesni okvir: on živi u isto vrijeme kad i moćnici koji imaju vlast u svojim rukama. Za razliku od njih, on je nevidljiv, on je u pustinji, on provodi život pokore i poniznosti on je *mali*. A što je s njegovom vlašću? Je li on ima vlast kao što je imaju, u evanđelju, navedeni rimski velikaši. Da! Ivan Krstitelj ima vlast! Ali njemu vlast nije dao neki zemaljski car. Njemu je vlast dao Svevišnji Gospodin, Bog Otac. On je dobio „*zadatak*“ od Boga Oca da *pripravi putove Sinu Gospodnjem*. Luka želi uklopiti Isusovo djelo u ono-vremensku rimsku i židovsku povijest, građansku i vjersku. Spominju se velika imena koja su odigrala odlučujuću ulogu u Isusovom životu, a napose muc i smrti. Tu nastaje prekretnica ljudske povijesti. Nakon toga Isusova ulaska u ljudsku povijest, više se ni jedan čovjek prema njemu, prema Isusu, ne može postaviti ravnodušno. Svako *malo ime, mali čovjek*, koji prihvati „*blagovijest*“ ulazi u tu povijest i postaje *veliki čovjek* – čovjek Isusa Krista. Bit, ove nedjelje došašća (adventa) pridaje se Ivanu Krstitelju. Uz Blaženu Djevicu Mariju, on svojim riječima i djelima iskazuje „*došašće u punini.*“ On je u potpunosti Božji i Kristov čovjek. On je nerazdvojan od došašća. Luka prvo navodi vladare, svjetovne i vjerske, a zatim dodaje glavnu Riječ Gospodinovu koja je upućena njegovom 'sluzi:' „*Dođe riječ Božja Ivanu.*“ (Ivan Krstitelj je zadnji prorok Staroga zavjeta). Luka nam kaže kako je DOŠLA Riječ Božja Ivanu. Evo DOŠAŠĆA! Ivan je poslušan u svom djelu: „*On obiđe svu okolicu jordansku propovijedajući obraćeničko krštenje na otpuštenje grijeha...*“ Tako Ivan priprema Isusu put. Priprema mu OBRAĆENIKE! On krsti vodom u rijeci Jordanu i zove na obraćenje. To je poziv ljudima da se odreknu grijeha, da očiste svoje srce, kako bi „*čista srca*“ dočekali Isusa i dobili *oproštenje grijeha*. Obratiti se znači: pobijediti samoga sebe, odbaciti grešne navike i prihvatiti nove, treba promijeniti svoju ćud, treba prijeći na nov način vrednovanja sve božanske i ljudske zbilje, a snagu za to treba pronaći u vjeri i Stvoritelju. Drugim riječima rečeno: treba postati *drugi čovjek*. *Obraćenik* usvaja: *evanđeoski način mišljenja, djelovanja i osjećanja*. Obraćenje je proces, to je ponovna uspostava veze, zajedništva, između obraćenika i Boga. Ivan Krstitelj, prorok, „*grmi,*“ više,

zastrašuje, prijeti – sve to čini u ime Isusovo, da *obrati* ljude za njegov dolazak, za otpuštenje njihovih grijeha. Ivan im govori: „Ja sam glas koji viče u pustinji – poravnite put Gospodinu.“ Ivan navodi tekst iz knjige proroka Izaije: „*Pripravite put Gospodinu, poravnite mu staze! Svaka dolina neka se ispuni, svaka gora i brežuljak neka se slegne! Što je krivudavo, neka se izravna, a hrapavi putovi neka se izglađe! I svako će tijelo vidjeti spasenje Božje.*“ Neravne staze, gore i brežuljci ovdje imaju simboličko značenje. Oni simboliziraju neobraćena čovjeka, ohola čovjeka, kojemu nitko ne treba – ni Bog, ni ljudi. Ovdje su gore i brežuljci *oholice*, jer su one visoke i moramo im se diviti. Takvi mogu biti i ljudi, oholi. S visoka gledaju na sve oko sebe i samo očekuju da im se drugi dive. Takvi Boga ne vide. Za susret s Bogom moramo biti; *ponizni, maleni, obraćeni*. Ivan Krstitelj nastupa strastveno i žestoko upravo protiv oholosti (pismoznana), jer zna da se tako ne može pristupiti Gospodinu. Potrebno je napustiti oholost, „poravniti staze,“ slegnuti gore i brežuljke, a to ne znači ništa drugo, nego *biti ponizan*. Ivan od nas traži poniznost, jer poniznost jest *advent*, otvaranje mogućnosti Bogu da nam dođe u susret. Poniznost na koju ukazuje Ivan Krstitelj, je poniznost u malenosti. Kad izlazimo u susret Bogu trebamo biti što manji, „smanjivati se“ kako bi on mogao „rasti.“ Iščekivanje je takva aktivna poniznost. Ako ponizno žudimo za Bogom, više primamo, jer takvima Bog više daruje. Oholica puno ima, on malo prima, a ponizni, malo ima, a puno prima. Poniznost se treba pokazivati, ne samo prema Bogu, nego i prema bližnjima. Poniznost prema bližnjima zapravo je istinski dokaz naše poniznosti prema Bogu. I naš je život često kao život u „pustinji,“ pun pokore i poniznosti. Nismo na položajima niti imamo vodeću riječ, ali možemo živjeti s ljudima, provoditi „mali život“ savjesnosti, rada i zalaganja. To su „mali putovi,“ ali putovi koji vode spasenju na koje smo pozvani. Luka je propovjednik univerzalnosti spasenja. U tom *adventu Božjem* nitko nije isključen, nitko unaprijed otpisan. Bog dolazi svakome koji ga prima. Jedino se sam čovjek može isključiti iz ponuđenog Božjeg spasenja. Citat: „Od početka mesijanskog iščekivanja, preko povijesnog pojavka Isusa Krista i razdoblja rasta njegove Crkve sve do paruzije (ponovnog Kristova dolaska) izvršava se zapravo jedan jedini događaj u svijetu: utjelovljenje što se ostvaruje u svakom pojedincu po euharistiji“ (Teilhard de Chardin). Kršćanska *nada* bitno je usmjerena na Božji pojavak u slavi, pa i ova na koju nas potiče adventsko vrijeme. Po Isusu Kristu krštenik postaje Abrahamov potomak. Kršten je Duhom Svetim i ognjem, a ne samo vodom. Pripravan je poravnati put Bogu koji dolazi i sposoban je vidjeti spasenje Božje. Nada je sigurnost da će Bog i dovršiti započeto dobro djelo s Danom Krista Isusa.

Pitanja za razgovor

- Kako Bog vraća jeruzalemski narod iz progonstva i što mu govori po proroku?
- Zašto ih Bog vraća kao „djecu kraljevsku“ i zašto im poravnava putove? 1. čitanje.
- Kako pjesnik u Psalmu 126 slavi Gospodina zbog povratka sužnjeva sionskih?
- Kako apostol Pavao tješi zajednicu u Filipima i što im kaže o Danu Krista Isusa?
- Zašto je Pavao siguran da će kršćanska zajednica u Filipima ostati zauvijek? 2. čitanje
- Zašto evanđelist Luka u današnjem evanđelju nabraja rimske moćnike, onoga vremena, od cara Tiberija, upravitelja Judeje Pilata, tetrarha galileje Heroda? i...
- Zašto je Ivan Krstitelj za Luku toliko važan, nasuprot rimskim vladarima?
- Tko je Ivan Krstitelj i koja je njegova zadaća i tko mu je dao „zadatak“?
- Kako Ivan Krstitelj pripravlja put Isusu Kristu? Što on čini i zašto?
- Što je došašće i čemu nas uči došašće? Što trebamo činiti, kako živjeti i zašto?

Molitva vjernika

- Gospodine, neka tvoja Crkva odvažno naviješta tvoju Radosnu vijest narodima kojima je poslana, molimo te!

- Gospodine, obdari svoje pastire snagom da u susretu s nerazumijevanjem i otporom svijeta ne posustanu u prenošenju tvoje spasenjske riječi, molimo te!
- Gospodine, potakni sve koji stoje na čelu naroda i država da se trajno zalažu za siromašne i obespravljene i tako sudjeluju u preobrazbi svijeta u Kraljevstvo Božje, molimo te!
- Gospodine, za sve kršćane: da svoje poslanje u svijetu žive uvijek oslonjeni na tebe, te radosno svjedoče dar tvoje ljubavi svakome čovjeku, molimo te!
- Gospodine, za nas ovdje okupljene: učini da stalno rastemo u međusobnoj ljubavi i ljubavi prema tebi, te s radošću iščekujemo Kristov slavni dolazak, molimo te!

Čekam, Isuse, tebe! Ne želim gubiti vrijeme u svakojakim željama i zahtjevima s kojima bih htjela utjecati na tvoju volju. Ti, Isuse, bolje znaš što meni treba nego ja. Ti, Isuse, bolje znaš što je za moje dobro nego ja! Zato, dođi, Gospodine Isuse i ostvari svoje spasenje i svoj dolazak u ove moje dane. Neka te i moja domovine Hrvatska dočeka i prizna! AMEN!

Zaključak

Obraćanje nam je uvijek potrebno. Ono je neprestani zahtjev našega života. Bez obraćenja ne možemo naprijed, stojimo u mjestu. Međutim, obraćenje nije cilj. Cilj je *Isus*, cilj je *susret s Isusom*, cilj je doživljaj njegove prisutnosti, događaj njegova zahvata u tajnu našega života. Isus je taj koji jedini može utažiti našu životnu glad i žeđ. Isus je onaj koga čekamo. Isus, Sin Božji, nam je obećan, Isus je naš život. I zato je, pored svih naših dobrih nastojanja oko obraćenja, naših iskrenih ispovijedi, naših ispita savjesti, sigurno neizrecivo važno *okrenuti se Isusu*. Moramo mu omogućiti da po tim „izravnanim stazama“ konačno dođe do našega srca. Inače, ništa nam ne bi koristile *poravnane staze*, utrti putovi, kada po njima napokon ne bi zakoračio Isus i ušao u dubine našega života. Samo nam on može unijeti *svjetlo i spasenje* u našu dušu. Došašće je stoga iščekivanje Isusa, a Ivan Krstitelj je onaj koji nam želi u duši, po obraćenju, probuditi čežnju za Isusom. Neka nam to učini i danas po ovoj riječi koja je nama upravljena, po nedjeljnoj svetoj misi, u kojoj nam Isus dolazi u najdubljoj tajni euharistije. Ivan Krstitelj je u *pustinji*. Isus je, nakon krštenja, u pustinji. Mi smo vrlo često u našoj životnoj pustinji. Što je pustinja, zapravo? Citat: „Geografska pustinja slika je pustinje koja je među ljudima. Pustinja je mjesto gdje 'višeš,' a nema te tko čuti; mjesto gdje sjediš ranjen i ispunjen tugom, a nema nikoga tko bi došao i bio ti blizu; mjesto gdje osjećaš radost, a nemaš je s kime podijeliti...U toj se pustinji danas prolama riječ proroka: „*Pripravite put Gospodinu!*“ (R. Cantalamessa). Ne podcjenjujmo naše *male putove*, jer oni su putovi koji vode spasenju na koje smo pozvani. Čekajmo Božić, blagdan Isusova rođenja, u radosti! Ta Božić je blagdan Božjeg darivanja nama! AMEN!